

İlimle Yükselen İnsan

İşte bu hakikati, İmam Gazali veciz bir şekilde şöyle ifade eder:

- **İnsanın şerefi kuvvetinden gelmez;** öyle olsaydı develer insandan daha üstün olurdu.
- **Cüssesinin büyüklüğünden de değildir;** zira filler insandan daha heybetlidir.
- **Cesaretinden kaynaklanmaz;** çünkü yırtıcı hayvanlar insandan daha atılgandır.
- **Çok yemesinden de ileri gelmez;** aksi hâlde öküzler şerefte öne geçerdi.
- **Cinsî kudretinden de değildir;** zira küçük bir kuş bile bu hususta insandan daha güçlü olabilir.

Öyleyse insana şeref veren nedir? Ne beden, ne kuvvet, ne de nefsânî arzular...

İnsana şeref veren tek şey **ilimdir**.

Çünkü ilim, insanı diğer varlıklardan ayırır; ona hakikati tanıtır, Rabbini bildirir, varlığın mânâsını çözdürür. Kuvvet, hayvanda da vardır; fakat hakikati bilmek, anlamak ve idrak etmek yalnız insana verilmiş bir meziyettir.

Bu sebeple insan, ilimle yükselir; ilimsizlikle ise hayvandan da aşağı bir dereceye düşer.